

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ

שלשלת האור

שער
שני

היכל
שמיני

מנתב

כבוד קדושת

אדמו"ר יוסף יצחק

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שני אורסאהן

מליובאוויטש

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושמונה לבריאה

MICHTAV

Copyright © 2017

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com

ORDER DEPARTMENT:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

www.kehot.com

All rights reserved.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

Printed in the United States of America

ב"ה.

פתח דבר

בקשר עם יום ההילולא הג"ן של הרבנית הצדקנית מרת חנה ע"ה זי"ע, הננו מוציאים לאור בפעם הראשונה מכתב שכתב לה כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

בתור הוספה באו: (א) מברק מכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ לכ"ק אדמו"ר זי"ע בברכה אליו ולאמו הרבנית. (ב) שתי אגרות מכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ אליה. (ג) סקירה קצרה על ביקור כ"ק אדמו"ר זי"ע בפאריז על מנת להביא את אמו הרבנית לחוף מבטחים בארצות הברית.

מערכת „אוצר החסידים“

יום ההילולא וא"ו תשרי, ה'תשע"ח
ברוקלין, נ.י.

ב"ה

ה, י סיון, תש"ז

כבוד מחותנתי הרבנית הכבודה
מרת חנה תי'.

בברכה וכ"ט בגו"ר,

במענה על מכתבה בברכת החג הנני לברכה בכריאות הנכונה
ובנסיעה טובה וכשורה ובנחת מילדי' וילידינו יחיו ונתראה כולנו
בנחת וברוב טוב גשמי ורוחני
מחותנה הדו"ש ומברכה

יוסף יצחק

פ"ש וברכה בגשמיות וברוחניות לבנה, חתני יקירי וחביבי
הרה"ג הרה"ח הר' מנחם מענדיל שליט"א הנני מגעגע לראותך
והשי"ת יצליח דרככם בגו"ר לכתנו רעייתך הכבודה תי' בחו"ש.

מכתי"ק.

וכ"ט בגו"ר: = וכל טוב בגשמיות ורוחניות.

הדו"ש: = הדורש שלומה.

פ"ש: = פרישת שלום.

בחו"ש: = בחיים ושלום.

RABBI J. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.
SLOCUM 6-2919

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליובאוויטש

מ
קכ

ר. י. ס. י. י. י. י.

ביום ארבעה עשרה יום טוב

אחת לחג

בביתנו

ביום טוב זה

בביתנו

ביום טוב זה

ביום טוב זה

ביום טוב זה

ביום טוב זה

[כ"ו אדר תש"ז]

ברוך אתה בבואך וברוכים תהיו בנסיעה טובה אלינו.

המברכם

יוסף יצחק שניאורסאהן

המברק הוא אל כ"ק אדמו"ר זי"ע בהגיעו לצרפת, לפגוש את אמו הרבנית, ולהביאה עמו לארה"ב. נדפס באג"ק אדמו"ר מהוריי"צ חי"ג ע' תכת.

ב"ה, ג' כ"ד אלול תש"ח
ברוקלין נ"י

מחותנתי הרבנית הכבודה מרת חנה שליט"א

ברכה ושלוש.

לקראת השנה החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל, אחינו בארצינו הקדושה ת"ו ובכל מרחבי העולם ארצות פזורה, הנני לברך את מחותנתי הרבנית הכבודה ואת בנינו המשותפים יחיו ואת בנה ש"ב וב"ב יחיו בברכת השנה כי ישפיע השי"ת לך ולכל הנזכרים בזה ולכולנו בתוך כלל אחב"י ובתוך כללות אנ"ש יחיו שנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות, לשנה טובה תכתב ותחתם.

מחותנה המכבדה ומברכה

יוסף יצחק

מכתי"ק. נדפס באג"ק אדמו"ר מהוריי"צ חי"ד ע' תז.

מרת חנה: אם כ"ק אדמו"ר זי"ע.

בנה: מה"ר ישראל ארי' ליב.

ב"ה, ו' כ"ז טבת תש"ט
ברוקלין נ.י.

כבוד ש"ב מחותנתי הרבנית הכבודה
מרת חנה שליט"א

ברכה ושלוש.

ליום הבהיר, יום הולדתכן הנני לברככן בברכת מז"ט מזל טוב.
השי"ת יחזק בריאותכן ויתן לכן אריכות ימים ושנים טובות ומאירות
בכל מיני טוב גשמי ורוחני. ונקבל אתן ואנחנו מבנכם חתנינו הכי
נעלה הרה"ג הר"ר מנחם מענדיל ורעייתו בתנו מרת חי' מושקא יחיו
ומבנכם ש"ב הנעלה והנכבד מר יהודה ליב ובני ביתו יחיו רוב נחת
גשמי ורוחני.

ש"ב מחותנתכן הדורש שלומכן ומברככן בגשמיות וברוחניות

יוסף יצחק

מכת"ק. נדפס באג"ק אדמו"ר מהוריי"צ חי"ג ע' תיב.

מרת חנה: אם כ"ק אדמו"ר זי"ע.

יום הולדתכן: כ"ח טבת.

סקירה קצרה

אודות ביקור כ"ק אדמו"ר זי"ע בפאריז,
בשנת ה'תש"ז

הרבנית חנה ע"ה שניאורסאהן

הרבנית הצדקנית מרת חנה ע"ה ז"ל שניאורסאהן, אמו של כ"ק אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, יצאה מעמק הבכא בקיץ ה'תש"ו, ואחרי שהייה קצרה במחנה הפליטים פאקינג שבמדינת גרמניה, הגיעה בחורף ה'תש"ז לפאריז. מקום מגוריה היה בקומה הג' בביתו של קרוב משפחתה, הרב שניאור זלמן שניאורסאהן ע"ה (אביו הגה"ח רמ"מ ע"ה הי' אחיו של הגה"ח ר' ברוך שניאור ע"ה אבי כ"ק הרה"ק המקובל הרלוי"צ שניאורסאהן ע"ה, אביו של כ"ק אדמו"ר), וביתו היה למרכז יהודי חשוב באותו זמן ומשם נוהלה „התאחדות הרבנים החרדים דצרפת”.

בנה, כ"ק אדמו"ר יחד עם זוגתו הרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא ע"ה ז"ל, גרו אז בארצות הברית, בסמיכות לחותנו כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע ולמרכז ליובאוויטש העולמי. בהגיע הבשורה הטובה שאמו הרבנית הגיעה לפאריז, נסע כ"ק אדמו"ר לצרפת לקבל את פניה, וללוות אותה בנסיעתה לארצה"ב.

לפני נסיעתו שלח כ"ק אדמו"ר כו"כ מברקים לראשי הפעילים והעסקנים מאנ"ש שדרו בעיר, שידאגו לספק כל מחסורה ומשאלותיה של אמו הרבנית.

ביום כ"ה אדר נסע כ"ק אדמו"ר לצרפת וביום שלישי, כ"ו אדר, הגיע לפאריז. בעת הגיעו לביתו של הרשז"ש הגיע מברק מאת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ: „ברוך אתה בבואך”.

באותה שעה לא היתה אמו בבית, ולכן פנה לבית הכנסת שהיה באותו בנין. כאשר עמד להכנס מאוחר יותר לחדר בו שהתה אמו הרבנית, נעצר

בפתח הדלת והביט בה דקה ארוכה כאשר היא מביטה בו, ואז פנו לחדר הספריה הסמוך, שם שוחחו ביחידות, לראשונה לאחר כמעט עשרים שנה שלא התראו פא"פ מאז יצא כ"ק אדמו"ר את רוסיה בשנת תרפ"ח.

כמה ימים לאחר מכן, נערכה מסיבת „קבלת פנים” גדולה, וניתן לראות בתמונות שנותרו מאותו מעמד איך שבראש השולחן יושבים כ"ק אדמו"ר ואמו הרבנית, וסביב השולחן מסובים זקני החסידים, אנ"ש והתמימים ששהו בעיר באותה העת.

במהלך חודשי שהייתו בפאריז (מכ"ו אדר עד כ"א סיון), דר כ"ק אדמו"ר בבית המלון Edouard VII (אדוארד השביעי) שע"י כיכר האופרה, ונהג לבקר את אמו כל יום בבוקר ובערב. בשבתות וימים טובים נהג להתפלל בבית הכנסת של הרשז"ש ולאחר מכן סעד במחיצת אמו הרבנית.

באותה תקופה נתבשר ע"י אמו הרבנית על פדיית חלק מה„כתבים” של אביו הרב לוי יצחק ע"ה, שנלב"ע לאחר יסורים גדולים במקום גלותו בכ"ף מנחם אב ה'תד"ש. בין הכתבים היה ספר הזוהר הק' שעליו רשם (עם דיו שיצרה הרבנית במו ידיה) בצידי הספר הערות וחיידושים, אותם ביאר כ"ק אדמו"ר בשנים שלאח"ז בעת ההתוועדויות.

במחיצת אנ"ש והתמימים

אור גדול נתגלה לאנ"ש ותלמידי התמימים ששהו באותה עת בפאריז, שהיתה עיר מעבר לרוב הפליטים מעמק הבכא, והוא תאריך יום ההולדת של כ"ק אדמו"ר. בחודש ניסן, גילתה הרבנית באוזני הסובבים אותה שי"א ניסן הוא היום בו נולד בנה הגדול בשנת ה'תרס"ב. וכאשר ניגשו אליו לבקש שיתוועד לרגל יום זה, נענה ואמר: „א וודאי, א גלייכע זאך”, וישב להתוועד.

אם בחודש ניסן היו רק מתי מספר מאנ"ש והת' בעיר, הרי שלאחרי חג הפסח באה קבוצה גדולה מאנ"ש שהיו ע"ע במחנה מעבר באוסטרי', והם הרבו להתגודד סביבו בכל הזדמנות אפשרית. וכפי שאמרה אחר כך הרבנית חנה: „שם הרגישו והכירו בו היהודים מרוסיה, שמאז לא עזבוהו”. רבים ניצלו כל אפשרות, ושוחחו והתייעצו עמו בכל נושא.

כ"ק אדמו"ר הרבה לעודד ולעורר את אנ"ש והת' בחיזוק ההתקשרות לחותנו כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ, לנהוג במנהגי החסידים, לימוד התורה

ועבודת התפילה, חיזק ועודד את רוחם הנכאה לאחר הצרות והרדיפות בעמק הבכא הסובייטי או אימי השואה ברחבי אירופה, והכניס את כולם לאווירה עילאית של רוממות, קדושה, שמחה, והתקשרות ודביקות באילנא דחיי.

בלוח „היום יום” נרשם בשלשלת היחס: „בשהותו בפאריז מתוועד עם אנ”ש ומעוררם ע”ד נתינת דמי מעמד ועל התקשרות לכ”ק אדמו”ר מהוריי”צ”.

במכתב ששלח באותו תקופה להרה”ח הר”נ נעמאנאָו ע”ה ששהה אז בפאָקינג, כותב כ”ק אדמו”ר:

„אמרת פה בהתועדות עם אנ”ש והתמימים, דהנה ההתקשרות צ”ל בכל הכחות שאפשר. והנה, לכל לראש, אצל חסידי חב”ד כשמו כן הוא שצריך להתקשר בחב”ד, היינו, בפשטות, ללמוד מאמרי וכ”ק הנשיא. – כיון שכוונת אומר המאמרים הוא המשכת חב”ד במדות ושינוי המדות על ידן, ה”ז מכריח התקשרות ע”י שוהלכת בדרכיו וע”פ הוראותיו במדות ומחדו”מ.

אבל כ”ז נוגע – רירט אָן – בכח או כחות פרטים, ועכ”פ בכחות הגלויים, וא”כ כיון שעדיין נשאר הספק באיזה דרך מוליכין אותו, ה”ז מטיל ספק באיזה מקום מקושר הוא בפנימיותו ועצמותו. והעצה לזה הוא רק ע”י ענין הנפנה¹ ועפמשנ”ת בתניא פל”ד, ל”ז. אגה”ק ס”ד ועוד.

והנה כהנ”ל הוא גם בשנים כתיקונם. וכ”ש וק”ו בעתים הללו, אשר ההתקשרות ע”י חב”ד חג”ת נהי”ם סבלה ע”י צוק הזמנים ריחוק המקום והפסק הקישור אפילו בכתב למשך שנים רבות, שצ”ל ההתקשרות בנפנה ביתר שאת ויתר עז”².

מסופר, שכאשר הגיעו אז מברקים או מכתבים מכ”ק אדמו”ר מהוריי”צ, היו ניגשים אנ”ש והת’ לשאול בעצתו ולבקש את ביאורו בנכתב, והעידו כולם שלמדו אז איך צ”ל היחס למכתב של רבי, שברגע שראה את שם

(1) „מעמד” [בית חיינו] היו קוראים „נפנה” במדינת רוסיה – מפני יראת המלכות, (היו מחליפים כל אות מתיבת „מעמד” באות שבאה אחרי), והשם „נפנה” נשאר גם אח”ז.

(2) אג”ק אדמו”ר זי”ע חכ”א ע’ סב.

השולח ע"ג המעטפה, הרצינו פניו, עמד מלוא קומתו, חבש מגבעתו וחגר עצמו באבנט, וקרא הרשום ע"ג המברק וכיו"ב.

רבים מספרים על הפנים הקדושות העדינות והאצילות, מבט העיניים חודר כליות ולב, שעשו עליהם רושם עצום. בשבת קודש אחר הצהרים הבחינו בו כאשר לומד במשך שעות ארוכות ברציפות, המשכים של כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע.

בזכרון אחדים, אשר בעת שהיה עובר ברחוב העיר, היו העוברים ושבים, גם אלו שאינם בני ברית, נעצרים לא אחת להסתכל בהדרת פניו המרשימה. ההליכה לצד אמו הרבנית בכיבוד אם מופלא, בירת הכבוד, בדייקו לא להפנות גבו אליה, ונכון ודרוך למלאות מבוקשה, היה לשם דבר בפי כל.

מכתב מכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע

קרוב לסוף תקופת שהותה של הרבנית בצרפת שלח אלי' כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ מכתב ברכה³, שבה גם פורש בשלום חתנו כ"ק אדמו"ר זי"ע, ונדפס כאן לראשונה מתוך כתב יד קדשו.

ביקור במוסדות

לאחר שהסתדרו המסמכים לביאתה של אמו הרבנית לארה"ב, התפנה כ"ק אדמו"ר לבקר במוסד „אחי תמימים" בעיירה „עראני" (שם התחנכו גם ילדי החסידים בנוסף לשאר ילדי הפליטים), במשך כשעתיים סייר בכיתות הלימוד יחד עם המנהלים, ודיבר בפני התלמידים בביאור דברי המדרש „בנינו ערבים בעדינו". כעבור תקופה קצרה ערך ביקור בבית החינוך בעיירה „בואסי" שם התחנכו התלמידות, שוחח עם הנהלת המוסד, הצוות והתלמידות, ועודד את רוחן.

כמזכרת מהביקור ולאות הצטיינות שלח כ"ק אדמו"ר לאחר חזרתו לארה"ב לכו"כ מהתלמידים והתלמידות תשורה בדמות ספרים וחוברות בהוצאת ה"מרכז לעניני חנוך" שבראשותו, וכן דברי מתיקה. בחמשה

3) באגרות קודש כ"ק מהוריי"צ נדפסו כמה מכתבים ומברקים העוסקים בתהליך הצלתה מעומק הבכא – ח"ט ע' קעט, ע' רלג, ע' רמד.

עשר באב, שיגר אגרת להנהלת המוסדות ב„עראני“ ו„בואסי“, בהן כתב: „קורת רוח מיוחדת לי מביקורי בבית הספר ושיחתי עם ההנהלה, המורים והתלמידים שיחיו“. ושם ציין שמות התלמידים שיקבלו פרסי הצטיינות.

בתקופה זו, עסק גם בייסוד בית הספר לבנות „בית רבקה“ ובית החינוך „בית שרה“ בערים הסמוכות לפאריז. באגרת מיום כ"ה אייר שנשלחה אל מוה"ר שלמה הכהן הארנשטיין ע"ה, כותב כ"ק אדמו"ר מהורי"צ: „חנתי הרה"ג הרמ"מ שליט"א שנסע לבקר את מחותנתי כבוד אמו הרבנית תחי' ולהביאה בעזה"י לפה, הנה יסד שם בתי לימוד לנערות בשם בית רבקה ובית שרה"⁵.

מפאריז, עסק כ"ק אדמו"ר בחיזוק וביסוס סניפים למוסדות המרכזיים בראשם עמד באותה עת, „מרכז לעניני חנוך“, „מחנה ישראל“ והוצאת הספרים „קה"ת“, בצרפת, בגרמני', באוסטרי', בצ'כסלובקי' ועוד; בהקמת מוסדות חינוך שע"י המל"ח במדינות אלו; בהדפסת ספרים ליד העיר מינכן בגרמניה ע"י קה"ת, בהפצת ספרי יהדות, ובהוצאה של חוברות שונות בעניני יהדות בשפה הצרפתית.

צאתכם לשלום

בליל יום ראשון לפרשת שלח, כ"ף סיון ה'תש"ז, התקיימה התוועדות „צאתכם לשלום“ שנערכה ערב יציאתו עם אמו מהעיר. התוועדות מיוחדת זו הותירה רושם בל יימחה לדורות על כל המשתתפים בה. ההתוועדות שארכה שעות ארוכות, משעה 8:00 בערב, ועד לשעות הבוקר מחרת יום שני כ"א סיון, היתה מלאה גילויים שלא נראו מעולם בפני החסידים.

בעקבות הפרסום בעיתונות היהודית המקומית, הגיעו להתוועדות יהודים רבים ביניהם אורחים חשובים וגם כאלו שזכו להתוודע לדמותו בחודשים אלו. לערך בשעה 10:00 בלילה החל הקהל הרב להתפזר, וכשעה לאחר מכן נותרו רק אנ"ש חסידי חב"ד, וההתוועדות התחילה מחדש. בעיצומה של ההתוועדות, בהם נשמעו שפע דברי תורה בחסידות ובנגלה, בהלכה ובקבלה ובכל פרד"ס התורה, פנה כ"ק אדמו"ר לכאו"א מהמסובים

(4) אג"ק אדמו"ר זי"ע ח"ב ע' רכו. וראה שם חכ"א ע' סה. ע' סז.

(5) אג"ק אדמו"ר מהורי"צ ח"ג ע' תלא.

ולאחר ששאל לשמו, ביאר את שמו הפרטי ע"פ קבלה וחסידות, תוכן שמו וההוראה מכך לעבודתו במשך ימי חייו.

בהמשך אותו יום, יצאו כ"ק אדמו"ר ואמו הרבנית לתחנת הרכבת המרכזית ס. לאזאר בליווי אנ"ש, ומשם שמו פעמיהם לאונייה „מאוריטניי" שהובילה אותם לארצות הברית, וביום כ"ח סיון הגיעו צלחה לנוי יורק.

מכתבי התעוררות

במשך תקופה לאחר הגעתו לארה"ב, שלח כמה מכתבים⁶ לאנ"ש בפאריז, בענין נתינת „מעמד"; בנוגע לספר תורה של משיח שכנראה עורר אודותו בעת ביקורו שם; נוסח להשתתפות בחברת משניות בעל פה; נוסח ליסוד או הרחבת חברת תהלים, ועוד.

---

(6) ראה אג"ק אדמו"ר זי"ע ח"ב ע' רה"רו. ע' רכז. ע' רלה. ע' רסה"ו.

לעילוי נשמת
האשה הכבודה והעדינה
בעלת תבונה ומדות תרומיות
מרת **מרים צימעל ע"ה**
פרידמאן
בת הרה"ג הרה"ח
מוה"ר יוסף ברוך ז"ל ראכווארגאר
רב אב"ד בחארקוב ובלאדז
מגזע הבעש"ט הקדוש
והרה"ק ר' פנחס מקארעץ
זכתה להעמיד ולראות ארבעה דורות
חסידי ושלוחי
כ"ק אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע
נפטרה בשם טוב בת מאה ואחת שנה
י"ז סיון ה'תשע"ז

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס ע"י יוצאי חלצי' שליט"א

